

شنبه‌های چالشی صبا؛ تریبونی آزاد برای اهالی فرهنگ و هنر

هوش مصنوعی؛ سکانس آغاز

یکی از داغ‌ترین بحث‌ها، در دنیای مدرن امروز ورود هوش مصنوعی به زندگی بشر است. هوش مصنوعی یا Artificial Intelligence به اختصار AI، نقش کلیدی و مهمی را در جامعه بشری دارد، از صنعت خودروسازی و ماشین‌های تسلا گرفته تا بازی‌های ویدیویی و سینما، به عقیده بسیاری از دانشمندان، آینده بشر در دستان هوش مصنوعی است و همین مسئله آن را به یک شمشیر دو لبه تبدیل کرده است. احتمالات مختلفی برای آینده جوامع بشری با حضور هوش مصنوعی در نظر گرفته شده که نشان می‌دهد نظرات و دیدگاه‌ها نیز نسبت به این تکنولوژی کاملاً ضد و نقیض و متفاوت است. عده‌ای هوش مصنوعی را پایانی بر بشریت می‌دانند و معتقدند که هوش مصنوعی در آینده—اگر به درجه استقلال در تصمیم‌گیری و خودمختاری برسد—می‌تواند بزرگ‌ترین خطر ممکن برای نسل انسان باشد. در سوی دیگر میدان، عده زیادی هستند که سرسختانه از هوش مصنوعی دفاع می‌کنند و بر این باورند که این تکنولوژی روز به روز زندگی بشر را سریع‌تر، آسان‌تر و با اهمیت‌تر کرده است. در این نقطه یک توقف اساسی لازم و ضروری به نظر می‌رسد. توجه کنیم که هوش مصنوعی عملاً در تمام زمینه‌ها رخنه کرده و دیگر نمی‌شود جلوی آن را گرفت. ولی هوش مصنوعی یک سکه دو رو و یک شمشیر دو لبه است. این تکنولوژی تا به امروز در حوزه پزشکی جان هزاران انسان را نجات داده، در زمینه‌های هنری نظیر سینما، بازی‌های ویدیویی، خوانندگی و ده‌ها مورد دیگر توانسته کمک و یاری‌رسان ما باشد. به همین منظور روزنامه صبا چالش این هفته خود را به این موضوع اختصاص داده و با این سؤال که هوش مصنوعی کجا یک خطر و کجا یک ناجی محسوب می‌شود؟ به سراغ صاحب‌نظران و مدیران در حوزه هوش مصنوعی رفته است.

سمیه خاتون
پرونده

دکتر سعید اسدی (نویسنده و پژوهشگر سینما):
آنجا که خطر هست ناجی هم حضور دارد

دو سال پیش در روز جهانی فلسفه شعاری مطرح شد با این مضمون که همیشه اندیشمندان از آینده انسان حرف می‌زدند ولی فلاسفه این بار از تعبیر جدیدی استفاده کردند به اسم انسان آینده! یعنی اینکه در تحولات امروز، ما دیگر فقط درباره آینده انسان حرف نمی‌زنیم، بلکه درباره امکان ظهور انسان جدید می‌گوییم. طبعاً این انسان جدید، جهان جدیدی خواهد داشت و جهان جدید اقتضاعات جدید خود را می‌طلبد. تا جایی که ممکن است این جهانی را که ما هم اکنون در آن زندگی می‌کنیم به خاطرهای بدل کند. حالا این چشم‌انداز هم می‌تواند خیلی دل‌انگیز و هم می‌تواند خیلی هول‌انگیز باشد. با این درک که مواجهه نسل جدید به این اتفاق با رویکرد متفاوت‌تری از نسل قدیم رقم خواهد خورد. نقل‌قولی از مارتین هایدیگر درباره شعر هولدرین است، او معتقد بود؛ آنجا که خطر هست ناجی هم حضور دارد، من فکر می‌کنم امکانی ایجاد شده که حتی اگر بسیار پر مخاطره باشد، ناجی هم در آن حضور دارد. خوشبختانه سازمان سینمایی و حوزه مطالعات سینمایی هم به این موضوع نگاه عمیقی دارند و حضور صاحب‌نظران و سوبیهایی پژوهشی که در حال حاضر در نشست‌ها شاهد هستیم، مبین همین امر است، به همین خاطر من هم معتقدم پذیرش هوش مصنوعی یک ضرورت تاریخی است تا نیاز معمول اجتماعی و مادر حال حاضر در افقی قرار گرفته‌ایم که نمی‌توان نسبت به آن بی‌تفاوت بود چه در عرصه سیاستگذاری و سرمایه‌گذاری و چه در عرصه تولید. در این میان باید مباحث مهمی چون عاملیت انسان و بحران اخلاقی و ... به صورت خیلی جدی طرح، گسترده و مورد پژوهش قرار گیرد. چرا که هوش مصنوعی بحرانی است که ما خواه ناخواه با آن روبرو هستیم و همان قدر که این پدیده می‌تواند ویرانگر باشد، سازنده هم می‌تواند باشد. یکی از نکات چالش برانگیز در هوش مصنوعی مسئله اخلاق است، مسئله‌ای که در چند سال گذشته نمود آن را در علم ژنتیک و سلول‌های بنیادین و همانند سازی نیز شاهد بوده‌ایم. با این نکته که انگار قرار است ما انسان جدیدی را بوجود آوریم. مسئله بعدی بحث انحصارگرایی است. زمانی که اینترنت بوجود آمد، امکانات عادلانه‌تری در اطلاعات و داده‌ها نسبت به گذشته در جهان ایجاد شد و انحصارگرایی صرف را در جهان از بین برد. مسئله هوش مصنوعی و انحصار شاید همین امکان را برای بشر ایجاد کند. مانند وقتی که سینما از بخش آنالوگ خود وارد بخش دیجیتال شد و ابزارهای جدید تولید فیلم عمومی‌تر شدند. بنابراین مسئله انحصارگرایی و ضد انحصارگرایی بودن تکنولوژی فرصتی است که قابل تامل و بررسی است.

دکتر امیر رضا معتمدی

(عضو کارگروه توسعه روش‌های نوین در تولید فیلم):
هوش مصنوعی همین حالا در جیب‌های شماست!

همه می‌دانیم که کامپیوتر کار انسان را بدون غلط، سریع‌تر و با هزینه پائین‌تر و با خطای بسیار ناچیز انجام می‌دهد. پس بسیار معقول است چنانچه کسی به این جمع‌بندی برسد که کارش را به جای انسان به ماشین بسپارد و این همان خطری است که بسیاری آن را احساس کرده‌اند. در حال حاضر صنعت دوبله، فیلمنامه‌نویسی و تبلیغات فیلم تحت تاثیر هوش مصنوعی کارکرد پیشین خود را از دست داده‌اند. در حوزه فیلمنامه‌نویسی اگر ایده و خلاقیت را کنار بگذاریم، هوش مصنوعی قادر است با منابع غنی‌ای که در اختیار دارد فیلمنامه‌های بدون غلطی را بنویسد. همین‌طور در صنعت دوبله هوش مصنوعی می‌تواند لیپ سینگ یک بازیگر را با توجه به زبان مورد نظر تغییر دهد و حتی صدای او را در زبان مقصد بازسازی کند، با این حساب صنعت دوبله و تمام مهارت‌هایی که با جلوه‌های بصری بر روی لب بازیگران انجام می‌دادیم در حال حذف شدن هستند. در تدوین هم با دادن راش به هوش مصنوعی، فیلم مونتاژ شده با ریتم مدنظر خود تحویل می‌گیرند. در حوزه بازاریابی و تبلیغات هم کار خیلی پیش‌تر از اینها آغاز شده است. همه می‌دانیم که در حال حاضر تلویزیون‌های هوشمند ما را رصد می‌کنند و تبلیغاتی را به ما نمایش می‌دهند که متناسب با سلاقی ماست. همین‌طور اگر شما داخل موبایل خود اصطلاحی را سرچ کنید فیلرهای گوگل تبلیغات همان کالا و خدمات را برای شما می‌فرستد به این شکل هوش مصنوعی همین حالا در جیب‌های شماست و در کار شما دخالت می‌کند.

به عنوان مثال تیزر تبلیغاتی فیلم مرد عنکبوتی را به یاد بیاوریم، این فیلم با توجه به سکانس‌های متنوعی که در خود داشت، چندین تیزر تبلیغاتی با رویکرد رمانتیک، اکشن و معمایی را به بازار روانه کرد، تا با تنوع تیزرها طیف‌های سلیقه‌ای مختلف را جذب فیلم کند. در آن زمان همه این تیزرها از تلویزیون پخش می‌شد و همه می‌دیدند اما

حالا بدتر شده به این شکل که به موبایل با توجه به علاقه کاربر تیزر مورد علاقه کاربر فرستاده می‌شود و اگر کاربر جذب نشود و آن را نیمه‌رها کند تیزر کوتاه‌تری را آماده کرده و برای کاربر می‌فرستد به این شکل هوش مصنوعی ما را مدیریت خواهد کرد و مخاطراتی چون حذف بسیاری از مشاغل و عوامل تولیدی فیلم را در پی خواهد داشت. اما اگر نوع توسعه ما توسعه بطنی و آرام‌آرام باشد عوامل فرصت می‌کنند خودشان را با شرایط جدید هماهنگ کرده و تطبیق دهند. مثلاً اگر قرار باشد کسی از هوش مصنوعی برای دوبله استفاده کند مسلماً خیلی بهتر است که این فرد خودش دوبلور باشد و این استفاده را به صورت تخصصی‌تری انجام دهد و در مقابل بسیار مضر خواهد بود اگر سرمایه‌گذار خودش این کار را انجام دهد. به همین صورت این پدیده به عنوان ابزار پیشرو برای صنعت دوبله به ابزار تهدید تبدیل خواهد شد، به طوری که یک عده آدم با سرعت زیاد و بی‌سر و صدا شغل‌شان را از دست خواهند داد. حال اگر ما این پدیده را نپذیرفته و بخواهیم به همان روش سنتی خود ادامه دهیم با ورود نسل‌های جدید به یکباره متوجه می‌شویم که یک سری آدم‌هایی آمده‌اند با قیمت‌های خیلی پایین‌تر و دقت بسیار بالا و ماناگهان بیکار می‌شویم. ولی با تغییر در رویکرد ما می‌توانیم از این فناوری و تکنولوژی به جای مصرف‌کننده، بهره‌ور باشیم. رشد سریع هوش مصنوعی ناگزیر و لاجرم ما را به یک دوراهی می‌رساند که یک طرف آن بهره‌وری بالا و طرف دیگرش مخاطرات است.

دکتر فرید ناظر فصیحی (طراح و مجری جلوه‌های ویژه بصری):
به این پدیده به چشم یک فرصت نگاه می‌کنم تا تهدید

آنچه که از هوش مصنوعی بیش از همه چیز بر صنعت سینمایی جهان تاثیرگذار خواهد بود امکاناتی است که هوش مصنوعی در سینما ایجاد خواهد کرد، یکی از امکانات ویژه هوش مصنوعی ایجاد

تصاویر جدید و بدیع است که با هزینه‌های بسیار کمتر در این بستر قابل بازسازی است. در این شرایط مسلماً راهکار این است که ما نیز با این جریان تکنولوژی همراه شویم و چنانچه بخواهیم بر روی مخاطرات آن و از بین رفتن نیروی کار معمولی متمرکز شویم، این جریان مانند رودی خروشان لاجرم خواهد آمد و همه ما را با خود خواهد برد. به همین خاطر در طول سال‌های اخیر ما در استودیو جلوه‌های بصری خود سعی کرده‌ایم در مرحله کانسپت و طراحی ai به سمت پروژه‌هایی برویم که صنعت سینما تصویر ایران را به یک گام جلوتر می‌راند و یا با کمک از ai حرکات دوربین را شبیه‌سازی کنیم. درباره مشاغل معتمد هوش مصنوعی عناوین شغلی جدید خود را ایجاد خواهد کرد مانند ای آر تیست، یعنی آر تیست‌هایی که می‌توانند به صورت تخصصی از هوش مصنوعی برای ارتقا سطح کیفی بیشتر تصاویر استفاده کنند. در استودیو ما که حدود ۳۵ الی ۴۰ نفر نیروی متخصص وجود دارند مشغول فعالیت هستند و ما در این مدت به پروسه تعدیل نیرو نرسیده‌ایم، به همین خاطر و با توجه به شرایط حاضر من به این پدیده بیشتر به چشم یک فرصت نگاه می‌کنم تا تهدید، البته معتقدم که باید تهدیدات آن را نیز در نظر داشت. این پدیده برای ما که در حال استفاده از آن و در بطن آن قرار داریم اتفاقاً بسیار جذاب است. چرا که با استفاده از امکانات هوش مصنوعی می‌توانیم تصاویری با کیفیت بالا در جغرافیای خاص که امکان حضور در آن نداریم با هزینه بسیار مقرون به صرفه‌تر و زحمت کمتر تولید کنیم. هم‌اکنون فاصله ما با سینمای دنیا در حوزه تکنیکال بسیار زیاد است و این مسئله بدان جهت است که مسیر سینمایی ایران مسیر متفاوتی از سینمای صنعتی در جهان است. اما با وجود ai این فاصله کم و کمتر خواهد شد. احتمالاً این تاثیرات را تا یک سال آینده با کارهایی که در حال انجام است خواهیم دید. در حال حاضر ما در بخش دلوپ این مسیر قرار داریم شات‌هایی که هم